УДК 351.82:338.246.8:69
DOI: https://doi.org/10.32782/2708-0366/2026.30.23

Мазур Г.Ф.
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри управління та адміністрування,
Комунальний заклад вищої освіти
«Вінницька академія безперервної освіти»
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-5061-1817

Mazur Hennadii
Municipal Establishment of Higher Education
"Vinnytsia Academy of Continuing Education"

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГАЛУЗІ БУДІВНИЦТВА УКРАЇНИ: КЛАСТЕРИ

STRATEGIC PRIORITIES OF STATE REGULATION OF THE CONSTRUCTION INDUSTRY OF UKRAINE: CLUSTERS

У статті обґрунтовано стратегічні пріоритети державного регулювання будівельної галузі України в умовах повоєнної відбудови. Доведено неефективність традиційної адміністративно-дозвільної моделі управління. Визначено потребу переорієнтації регулювання на конкурентно-розвиткову парадигму, ядром якої є кластерний підхід. Запропоновано п'ять ключових напрямів: інституціоналізація кластерної політики, технологічна модернізація та локалізація виробництва, цифровізація інвестиційно-будівельного циклу, енергоефективність і декарбонізація, а також кадрове забезпечення галузі. Доведено, що впровадження кластерної моделі сприятиме зростанню продуктивності, зниженню трансакційних витрат та інтеграції вітчизняних підприємств у європейські ланцюги вартості, що є фундаментом відновлення інфраструктури держави.

Ключові слова: *стратегічні пріоритети, державне регулювання, галузь будівництва, воєнний стан, повоєнне відновлення, інфраструктура, збитки від руйнувань, адміністративні процедури, концепція відновлення, стратегічний підхід, бюджетні кошти, державні органи, органи місцевого самоврядування, сталий розвиток.*

This article substantiates the strategic priorities of state regulation in Ukraine's construction industry, emphasizing the necessity of a cluster-based approach for post-war recovery. The national economy faces unprecedented destructive challenges from armed aggression, yet possesses powerful growth drivers stemming from large-scale reconstruction, European integration, and green building principles. The research establishes that the traditional administrative-permissive regulatory model is outdated, dominated by procedural control rather than stimulating mechanisms. To address systemic dysfunctions, the author argues for a paradigm shift toward a competitive-developmental policy centered on five construction cluster typologies: production-technological, engineering-design, recovery, cross-border, and circular economy clusters. The study scientifically grounds a system of five interconnected strategic regulatory priorities. First, institutionalizing cluster policy requires a unified legal framework and a National Register of Clusters. Second, technological modernization and production localization aim to reduce import dependence through tax incentives and industrial parks. Third, the digitalization of the investment-construction cycle mandates the implementation of Building Information Modeling for state-funded projects. Fourth, ensuring energy efficiency and circularity aligns with the European Green Deal, focusing on thermal modernization and destruction waste recycling. Fifth, human resource support necessitates dual education programs and regional professional excellence centers. To execute these priorities, the author proposes a set of regulatory instruments across institutional-legal, financial-economic,

© Мазур Г.Ф., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

organizational, and informational categories. A three-level performance indicator system, encompassing macroeconomic, cluster, and project metrics, is developed for continuous progress monitoring. Ultimately, the cluster approach serves as a systemic superstructure that shifts policy from procedural control to stimulating innovation, fostering a competitive construction complex capable of fulfilling Ukraine's rebuilding demands.

Keywords: *strategic priorities, state regulation, construction industry, martial law, post-war recovery, infrastructure, damage from destruction, administrative procedures, recovery concept, strategic approach, budget funds, state authorities, local self-government bodies, sustainable development.*

Постановка проблеми. Будівельна індустрія посідає важливе місце в економічному розвитку держави, адже забезпечує створення інфраструктури, сприяє зайнятості населення та формує значну частку валової доданої вартості. В умовах післявоєнної відбудови України питання підвищення ефективності будівельної галузі набуває особливого значення. Традиційні підходи до управління підприємствами будівельного комплексу не завжди забезпечують необхідні темпи зростання, технологічну модернізацію та конкурентоспроможність на міжнародному рівні [5].

Сучасний етап розвитку національної економіки України характеризується безпрецедентним поєднанням деструктивних чинників (руйнування основних фондів унаслідок збройної агресії, розрив усталених логістичних та кооперaційних зв'язків, дефіцит трудових ресурсів, звуження внутрішнього платоспроможного попиту) та потенційно потужних драйверів зростання, пов'язаних із масштабними завданнями повоєнної відбудови, євроінтеграційною адаптацією та переходом до принципів «зеленого» й енергоефективного будівництва.

Динаміка розвитку будівельного сектору безпосередньо впливає на темпи зростання ВВП, розвиток малого бізнесу, зайнятість і структурні зміни в економіці. В умовах модернізації економіки України та масштабної відбудови постраждалих від війни територій, будівництво стає фундаментом для відновлення інфраструктури, житлового фонду та підприємств, забезпечує довгострокову стійкість та конкурентоспроможність країни [3].

У цих умовах будівельна галузь набуває статусу не лише окремого виду економічної діяльності, а системоутворюючого сектора, від ефективності функціонування якого залежить швидкість відновлення інфраструктурного, житлового та виробничого потенціалу держави.

Водночас традиційна модель державного регулювання будівництва, сформована в Україні протягом 1990–2010-х років, побудована переважно на адміністративно-дозвільних інструментах (ліцензування, сертифікація, дозвільні процедури, технічне нормування) і фрагментарних заходах бюджетної підтримки, виявила свою обмежену дієвість. Її ключовими вадами є: домінування контрольної функції над стимулюючою; відсутність довгострокового горизонту цілепокладання; слабка інституційна координація між центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, бізнесом і науково-освітнім середовищем; недостатня інтегрованість вітчизняних будівельних підприємств у ланцюги створення вартості, зокрема у сегментах виробництва будівельних матеріалів, проєктування, інжинірингу та цифрових технологій управління життєвим циклом об'єкта.

Наведене вище зумовлює потребу переорієнтації державного регулювання з переважно «регламентуючої» на «конкурентно-розвиткову» парадигму, ядром якої, на нашу думку, доцільно визначити кластерний підхід.

Розвиток кластерів в Україні стримується слабкою інституційною підтримкою та низьким рівнем довіри між учасниками ринку. Успішна реалізація інтеграційного потенціалу вимагає активної позиції держави [11].

Кластеризація будівельної галузі розглядається не як самоцільний організаційний захід, а як інструмент реалізації стратегічних пріоритетів державної політики, що

забезпечує одночасне досягнення кількох цільових ефектів: зростання продуктивності та інноваційності, зниження трансакційних витрат, локалізації виробництва, підвищення регіональної збалансованості розвитку та скорочення тривалості інвестиційно-будівельного циклу.

Кластерна модель має потенціал вийти за межі економіки і стати основою для соціального згуртування, регіонального розвитку, формування культури співпраці й солідарності. Це той шлях, який дозволяє не просто відбудувати країну, а зробити її якісно іншою – ефективнішою, розумнішою, людянішою [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним фундаментом застосування кластерного підходу в державному регулюванні будівництва є концепція конкурентних переваг М. Портера, а також теорії регіональних інноваційних систем, «потрійної/четверної спіралі» (Triple/Quadruple Helix) та «розумної спеціалізації» (Smart Specialisation, S3). Їхній розвиток дає підстави трактувати будівельний кластер як мережеву інституційну форму координації, у якій держава виконує роль не безпосереднього учасника господарських операцій, а модератора, гаранта інституційних правил і співінвестора у створення спільних ресурсів.

Вітчизняний науковий дискурс демонструє глибокий інтерес до різних аспектів кластеризації економіки, що підтверджується працями багатьох вчених. Аналіз їхніх напрацювань дозволяє виокремити два основні вектори досліджень: макрорегіональний (просторовий) та мезоекономічний (внутрішньогалузевий).

У межах першого вектора П. Кухарчук розкриває потенціал кластерного підходу як інструменту публічної політики, доводячи, що саме кластеризація є об'єктивною необхідністю для прискореного соціально-економічного розвитку регіонів. Її впровадження активізує інноваційність, залучення інвестицій, створення робочих місць та розвиток соціальної інфраструктури [9].

Цю просторову управлінську перспективу суттєво доповнює Р. Топазли, який формує бачення архітектури державної політики у сфері будівництва, пропонуючи її поетапну реалізацію: від стимулювання суто регіональної кластеризації до налагодження системного міжрегіонального та, зрештою, транскордонного будівельного співробітництва [15].

Другий дослідницький вектор зосереджений на внутрішній ефективності та конкурентоспроможності підприємств.

Зокрема, В. Сотник обґрунтовує інституційну спроможність кластерної моделі в будівництві. Автор доводить, що така взаємодія забезпечує інтеграцію учасників ринку і генерує синергетичний ефект, який на практиці конвертується у скорочення строків реалізації проєктів, підвищення якості робіт та раціональне використання ресурсів [12].

Водночас Л. Вербівська акцентує увагу на мікрорівні, наголошуючи, що в сучасному турбулентному бізнес-середовищі підприємства змушені обирати релевантні стратегії для підтримки конкурентних переваг, базою для яких може виступати саме інтеграційна взаємодія [2].

Попри значний науковий доробок щодо переваг кластеризації, більшість наявних досліджень розглядають цей інструмент переважно у фокусі стабільного регіонального розвитку. Недостатньо вивченими залишаються питання трансформації державного регулювання галузі будівництва безпосередньо в умовах воєнного стану та безпрецедентних руйнувань інфраструктури. Зокрема, бракує комплексних досліджень, які б інтегрували кластерний підхід із новітніми драйверами зростання: євроінтеграційною адаптацією, масштабними завданнями відбудови, цифровізацією інвестиційно-будівельного циклу та переходом до принципів «зеленого» будівництва.

Формулювання цілей статті. Мета статті – обґрунтувати стратегічні пріоритети державного регулювання будівельної галузі України на основі кластерного підходу в умовах повоєнного відновлення.

Виклад основного матеріалу. Будівельний кластер доцільно розглядати як постійне, територіальне, добровільне кооперування господарюючих суб'єктів, що виконують наступні роботи: загальне будівництво будівель та споруд, ремонтні і реставраційні роботи, будівництво і реконструкція автострад, доріг та вулиць, будівництво водопостачання внутрішніх та зовнішніх мереж, надання в оренду будівельної техніки, прокладання інженерних мереж; компаній, що займаються виготовленням та реалізацією будівельних матеріалів та конструкцій; організацій, які здійснюють проектні роботи; фінансових установ; органів державної влади та структурних підрозділів із стандартизації, метрології і сертифікації, які мають на меті підвищити конкурентоспроможність будівельної галузі, а також економіку регіону [6].

З огляду на технологічну структуру будівництва доцільно виокремлювати такі типи кластерів, релевантні для української практики:

1. Виробничо-технологічні (індустріальні) будівельні кластери, ядром яких є підприємства з виробництва будівельних матеріалів, конструкцій та модульних елементів (цемент, залізобетон, сухі будівельні суміші, металоконструкції, деревообробка, у тому числі CLT-технології, теплоізоляційні матеріали).
2. Інжинірингово-проєктні кластери, орієнтовані на генерування інтелектуальної складової будівельного продукту – проєктування, BIM-моделювання, технічний нагляд, енергетичний аудит, вартісний інжиніринг.
3. Кластери відбудови та енергомодернізації – цільові мережеві утворення, сформовані під конкретні програмні завдання (реконструкція житлового фонду, відновлення критичної інфраструктури, комплексна термомодернізація громадських будівель).
4. Транскордонні (міжнародні) кластери, що передбачають кооперацію українських підприємств із партнерами з держав-членів ЄС (Польща, Румунія, Словаччина, Угорщина) з метою трансферу технологій, доступу до фінансування та інтеграції у європейські ланцюги постачань.
5. Кластери циркулярної економіки в будівництві, спеціалізовані на переробці будівельних відходів і руйнувань (демонтаж, сортування, рециклінг бетону й металу, виробництво вторинних матеріалів).

Кластерний підхід, поєднаний із стратегіями регіональної політики та інноваційного менеджменту, стає базою стратегічного зростання на макро- та мікрорівні економіки [8].

Ключовою методологічною тезою є те, що кластер стає об'єктом державного регулювання опосередковано – через створення сприятливого інституційного середовища, цільову інфраструктурну та фінансову підтримку, а також через механізми узгодження публічних і приватних інтересів. Це принципово відрізняє кластерну політику від галузевого протекціонізму та прямого субсидування окремих підприємств.

Кластерно-мережева організація інноваційних процесів у будівництві має суттєве економічне значення, оскільки створює умови для подолання організаційної розрізненості, яка традиційно властива будівельній сфері. За наявності сталої взаємодії між будівельними компаніями, науковими установами, професійними об'єднаннями, органами влади та іншими учасниками ринку інноваційна діяльність набуває більш системного характеру. Це сприяє швидшому поширенню знань, кращому узгодженню дій, зниженню дублювання функцій та ефективнішому використанню наявних ресурсів [13].

На основі аналізу стану, тенденцій та інституційних обмежень розвитку будівельної галузі України можна обґрунтувати систему стратегічних пріоритетів державного регулювання, структурованих за п'ятьма взаємопов'язаними блоками.

Пріоритет 1. Інституціоналізація кластерної політики у сфері будівництва. Передбачає створення цілісної нормативно-правової рамки кластерного розвитку, якої в Україні дотепер не сформовано. Зокрема, необхідним є: (а) законодавче закріплення

дефініції «інноваційно-виробничий кластер», критеріїв його ідентифікації та процедури реєстрації (акредитації); (б) визначення уповноваженого органу – координатора кластерної політики (доцільно на базі Міністерства розвитку громад та територій України у взаємодії з Міністерством економіки); (в) формування Національного реєстру кластерів із верифікованими показниками діяльності; (г) інтеграція кластерних інструментів у Стратегію регіонального розвитку та регіональні стратегії смарт-спеціалізації; (д) впровадження системи оцінювання зрілості кластерів за методологією European Cluster Excellence Initiative (бронзовий, срібний, золотий рівні), що є передумовою доступу до європейських програм фінансування.

Пріоритет 2. Технологічна модернізація та локалізація виробництва будівельних матеріалів. Метою є зменшення критичної залежності від імпорту та формування самодостатніх регіональних виробничих ядер. Інструменти державного регулювання: цільові інвестиційні податкові кредити та прискорена амортизація для підприємств – учасників кластерів, що впроваджують нові виробничі лінії; компенсація частини відсоткової ставки за кредитами на купівлю обладнання; преференції локальному виробнику в публічних закупівлях у межах, сумісних із зобов'язаннями за Угодою СОТ про державні закупівлі та Угодою про асоціацію з ЄС; створення індустріальних парків будівельної спеціалізації з підведеною інженерною інфраструктурою; підтримка кооперації «велике підприємство – МСП» у форматі субпідрядних мереж.

Пріоритет 3. Цифровізація інвестиційно-будівельного циклу та впровадження BIM-технологій. Стратегічний пріоритет полягає у переході до наскрізного цифрового управління життєвим циклом об'єкта. Регуляторні заходи: поетапне запровадження обов'язковості інформаційного моделювання для об'єктів, що фінансуються з державного та місцевих бюджетів (за класами наслідків CC2-CC3); гармонізація національних стандартів із серією ISO 19650; розвиток Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва [10] як інтегрованої платформи взаємодії; формування кластерних центрів компетенцій з BIM та цифрових двійників; підтримка розробки вітчизняного програмного забезпечення й бібліотек типових цифрових елементів.

Пріоритет 4. Енергоефективність, декарбонізація та циркулярність будівельного виробництва. Цей пріоритет визначається зобов'язаннями України в межах Європейського зеленого курсу, Директиви про енергетичну ефективність будівель. Пріоритетні напрями регулювання: розвиток системи енергетичної сертифікації будівель та контроль якості сертифікатів; фінансова підтримка комплексної термомодернізації (грантово-кредитні механізми, зокрема через Фонд енергоефективності); стимулювання застосування будівельних матеріалів з низьким вуглецевим слідом та обов'язковість декларацій екологічного впливу продукції (EPD); формування нормативної бази обігу вторинних будівельних матеріалів та цільових показників рециклінгу відходів руйнувань.

Пріоритет 5. Кадрове та науково-освітнє забезпечення галузі. Дефіцит кваліфікованих робітничих кадрів та інженерно-технічних працівників є одним із найкритичніших обмежень відбудови. Пріоритетними інструментами визначено: формування кластерних освітніх партнерств «підприємство – заклади професійної (професійно-технічної) освіти – університет»; впровадження дуальної форми здобуття освіти з фінансовою участю бізнесу та податковими стимулами для нього; створення регіональних центрів професійної досконалості будівельного профілю; програми перекваліфікації внутрішньо переміщених осіб та ветеранів; визнання кваліфікацій відповідно до Європейської рамки кваліфікацій із метою зменшення відпливу кадрів.

Кластерна структура створює умови для інтеграції всіх учасників будівельного процесу – інвесторів, муніципалітетів, девелоперів, підрядників, громадських інституцій – у єдину мережу з адаптивними механізмами саморегуляції [1].

Реалізація визначених пріоритетів вимагає узгодженого застосування різнорідних інструментів державного регулювання, які пропонується структурувати за чотирма групами:

1. Інституційно-правові: дерегуляція та цифровізація дозвільних процедур, скорочення тривалості проходження адміністративних процедур, уніфікація технічних регламентів з європейськими, запровадження інституту незалежного технічного нагляду, посилення антикорупційних запобіжників у публічних закупівлях будівельних робіт.

2. Фінансово-економічні: державні гарантії за кредитами кластерних проєктів, змішане фінансування із залученням МФО (ЄБРР, ЄІБ, IFC), кластерні гранти на спільні інноваційні проєкти, механізми державно-приватного партнерства й концесії в інфраструктурному будівництві, спеціальні режими оподаткування в межах індустріальних парків.

3. Організаційно-координаційні: створення міжвідомчої координаційної платформи розвитку будівельних кластерів; функціонування кластерних менеджерських організацій (cluster management organisations) як юридично самостійних посередників; галузеві дорожні карти локалізації; регіональні угоди про партнерство між органами місцевого самоврядування та кластерами.

4. Інформаційно-аналітичні: створення галузевої інформаційно-аналітичної системи моніторингу (обсяги виконаних робіт, вартісні індекси, потреба у матеріалах і кадрах, стан замовлень), впровадження єдиної системи ціноутворення на основі актуальних ринкових даних, публічні бази даних про відновлення (реєстри пошкодженого майна, потреби громад).

Для забезпечення керованості процесу пропонується система індикаторів результативності, згрупована за трьома рівнями:

1. Макроекономічний – частка будівництва у ВВП та валовому накопиченні основного капіталу, продуктивність праці у галузі, коефіцієнт локалізації виробництва будівельних матеріалів, обсяг залучених прямих іноземних інвестицій.

2. Кластерний – кількість акредитованих кластерів та їх учасників, частка спільних (кооперативних) проєктів, обсяг видатків на НДДКР у структурі витрат учасників, кількість зареєстрованих об’єктів інтелектуальної власності, індекс кластерної зрілості;

3. Проєктно-об’єктний – середня тривалість інвестиційно-будівельного циклу, питомі витрати на 1 кв.м. введеного житла, частка об’єктів, спроєктованих із застосуванням BIM, питоме енергоспоживання нововведених будівель, рівень рециклінгу будівельних відходів.

Інноваційні технології є важливим фактором успіху кластерів, адже вони забезпечують підвищення продуктивності, створення нових продуктів та послуг, а також розвиток високо-технологічного бізнесу [14].

Основними ризиками реалізації визначено: інституційну інерцію та опір з боку суб’єктів, що отримують ренту від нинішньої моделі регулювання; фіскальні обмеження, які звужують можливості стимулюючих механізмів; ризик формального (імітаційного) створення кластерів заради доступу до фінансування; кадрові й безпекові ризики, а також ризик «регуляторного перевантаження» внаслідок надто швидкої імплементації європейських норм без урахування адаптаційної спроможності вітчизняних підприємств. Мінімізація зазначених ризиків потребує поетапності реформ, застосування пілотних проєктів, обов’язкового аналізу регуляторного впливу та збереження постійного діалогу з галузевими асоціаціями.

Формування кластерної політики є важливою складовою сучасної системи регіонального управління. Вона дозволяє підвищити ефективність використання місцевих ресурсів, сприяти економічній інтеграції суб’єктів регіонального розвитку та забезпечити стале зростання територій. Впровадження кластерного підходу потребує комплексного підходу, що включає розробку нормативно-правової бази, створення інституційної інфраструктури та стимулювання міжсекторної взаємодії [7].

Висновки. Проведене дослідження дозволяє констатувати, що кластерний підхід є не альтернативою, а системною надбудовою над традиційними інструментами дер-

жавного регулювання будівельної галузі, яка забезпечує переорієнтацію політики з контролю за процедурами на стимулювання результатів - продуктивності, інноваційності та локалізації. Обґрунтована система з п'яти стратегічних пріоритетів (інституціоналізація кластерної політики, технологічна модернізація та локалізація, цифровізація інвестиційно-будівельного циклу, декарбонізація й циркулярність, кадрове забезпечення) має комплементарний характер: недостатня реалізація будь-якого з них суттєво знижує результативність інших. Практичне впровадження запропонованих механізмів створює передумови для формування конкурентоспроможного будівельного комплексу, здатного забезпечити ресурсні потреби повоєнної відбудови України та інтеграцію вітчизняних підприємств у європейські ланцюги створення вартості.

Список використаних джерел:

1. Ананко Ю. Формування кластерної моделі зацікавлених сторін з урахуванням взаємозалежності інтересів, ресурсів та впливів. *Шляхи підвищення ефективності будівництва*. 2025. № 2 (56). С. 336–349. DOI: https://doi.org/10.32347/2707-501x.2025.56(2).336-349

2. Вербівська Л.В. Конкурентні переваги підприємства та обґрунтування стратегії їх забезпечення. *Ефективна економіка*, 2023. № 11. DOI: http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.11.2

3. Волков Д., Ключко Л. Будівельна галузь у структурі національної економіки: теоретико-методологічний аналіз дефініцій. *Регіон – 2025: стратегія оптимального розвитку: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 20 листопада 2025 р.)* / Гол. ред. колегії Л.М. Нємець. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2025. С. 15-23. URL: https://surl.li/zbknyt

4. Володченков О. П. Кластерний підхід до розвитку інноваційного підприємництва в умовах відновлення України після війни. *Актуальні проблеми економіки*. 2025. № 6 (288). С. 164–171. DOI: https://doi.org/10.32752/1993-6788-2025-1-288-164-171

5. Гоблик В. В. Кластерна модель розвитку будівельної індустрії: європейський досвід та можливості адаптації в Україні. *Актуальні проблеми обліково–аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю: Матеріали XIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 23 жовтня 2025 р., м. Мукачево.* 2025. С. 182–184. URL: https://surl.li/mhieeq

6. Гудима Л. О. Значення кластерних структур для підтримки розвитку будівельної галузі регіону. *«Світ наукових досліджень. Випуск 21»: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції, (м. Тернопіль, Україна – м. Переворськ, Польща, 13–14 липня 2023 р.)* / [редкол. : О. Патряк та ін.] ; ГО «Наукова спільнота»; WSSG w Przeworsku. Тернопіль: ФОП Шпак В.Б. 2023. С.12–14. URL: https://surl.li/yexixj

7. Кошовий Б. П., Пинда Р. В., Пинда Ю. В. (2025). Формування кластерної політики як інструменту ефективного регіонального управління. *Академічні візії*, 2025. № 39. DOI: http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.15817970

8. Кропельницька С., Кіт С. Економічний кластеризація як інструмент інноваційно-орієнтованого розвитку: теоретичні та методологічні основи та українські реалії. *Актуальні проблеми розвитку регіональної економіки*. 2025. № 2 (21). С. 250–266. DOI: https://doi.org/10.15330/apred.2.21.250-266

9. Кухарчук П.М. Кластерний підхід як інструмент публічної політики стратегічного розвитку регіону. *Актуальні питання у сучасній науці*, 2023. № 11 (17). DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-11(17)-1259-1267

10. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку надання адміністративних послуг у сфері будівництва та створення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва: Закон України від 17.10.2019 р № 199-IX. Дата оновлення 10.10.2022 р. URL : https://surl.li/bogvwy

11. Романенко О., Захарченко П. Корпоративна інтеграція як інструмент підвищення інноваційної спроможності підприємств будівельної галузі України. *Сталий розвиток економіки.* 2025. № 6 (57). С. 367–373. DOI: https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-48

12. Сотник В. В. Кластерна взаємодія як інструмент управління інноваційною діяльністю підприємств будівельної галузі. *Академічні візії*, 2026. № 51. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.19876782

13. Старцев О. В. Кластерно-мережеві підходи до організації інноваційних процесів у будівництві: досвід ЄС для України. *Стратегії та політики ЄС: інституційна структура та механізми реалізації: матеріали III науково-практичної конференції (26-27 березня 2026 року) –*

Кривий Ріг: Навчально-науковий інститут економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського Криворізького національного університету. 2026. С. 72–76. URL: https://surl.li/ptjlsr

14. Стрельченко І., Терещенко П. Роль регіональних кластерів у стимулюванні економічного розвитку країни. *Молодий вчений*. 2025. № 2 (133). С. 228–231. DOI: https://doi.org/10.32839/2304-5809/2025-2-133-12

15. Топазли Р.А. Кластерний підхід до розвитку будівельної галузі: теоретико-прикладний аспект. *Вісник Хмельницького національного університету*, 2019. № 4. С. 239–243. DOI: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2019-272-4-2-239-243

References:

1. Ananko, Yu. (2025). Formuvannia klasternoi modeli zatsikavlenykh storin z urakhuvanniam vzaiemozalezhnosti interesiv, resursiv ta vplyviv [Formation of a cluster model of stakeholders taking into account the interdependence of interests, resources, and influences]. *Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti budivnytstva*, no. 2 (56), pp. 336–349. DOI: https://doi.org/10.32347/2707-501x.2025.56(2).336-349

2. Verbivska, L. V. (2023). Konkurentni perevahy pidpryiemstva ta obhruntuvannia stratehii yikh zabezpechennia [Competitive advantages of an enterprise and justification of the strategy for their provision]. *Efektyvna ekonomika*, no. 11. DOI: http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.11.2

3. Volkov, D., & Kliuchko, L. (2025). Budivelna haluz u strukturi natsionalnoi ekonomiky: teoretyko-metodolohichnyi analiz definitsii [Construction industry in the structure of the national economy: Theoretical and methodological analysis of definitions]. In L. M. Niemets (Ed.), *Rehion – 2025: stratehiia optymalnoho rozvytku: materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (pp. 15–23). KhNU imeni V.N. Karazina. Available at: https://surl.li/zbknyt

4. Volodchenkov, O. P. (2025). Klasternyi pidkhid do rozvytku innovatsiinoho pidpryiemnytstva v umovakh vidnovlennia Ukrainy pislia viiny [Cluster approach to the development of innovative entrepreneurship in the conditions of Ukraine's post-war recovery]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 6 (288), pp. 164–171. DOI: https://doi.org/10.32752/1993-6788-2025-1-288-164-171

5. Hoblyk, V. V. (2025). Klasterna model rozvytku budivelnoi industrii: yevropeiskyi dosvid ta mozhlyvosti adaptatsii v Ukraini [Cluster model of construction industry development: European experience and possibilities of adaptation in Ukraine]. *Aktualni problemy oblikovo-analitychnoho protsesu v upravlinni pidpryiemnytskoiu diialnistiu: Materialy XIII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii* (pp. 182–184). Available at: https://surl.li/mhieeq

6. Hudyma, L. O. (2023). Znachennia klasternykh struktur dlia pidtrymky rozvytku budivelnoi haluzi rehionu [The importance of cluster structures to support the development of the region's construction industry]. In O. Patriak et al. (Eds.), *Svit naukovykh doslidzhen. Vypusk 21: materialy Mizhnarodnoi multydystsyplinarnoi naukovoi internet-konferentsii* (pp. 12–14). FOP Shpak V.B. Available at: https://surl.li/yexixj

7. Koshovyi, B. P., Pynda, R. V., & Pynda, Yu. V. (2025). Formuvannia klasternoi polityky yak instrumentu efektyvnoho rehionalnoho upravlinnia [Formation of cluster policy as a tool for effective regional management]. *Akademichni vizii*, no. 39. DOI: http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.15817970

8. Kropelnytska, S., & Kit, S. (2025). Ekonomichnyi klasteryzatsiia yak instrument innovatsiino-oriientovanoho rozvytku: teoretychni ta metodolohichni osnovy ta ukrainski realii [Economic clusterization as a tool for innovation-oriented development: Theoretical and methodological foundations and Ukrainian realities]. *Aktualni problemy rozvytku rehionalnoi ekonomiky*, no. 2 (21), pp. 250–266. DOI: https://doi.org/10.15330/apred.2.21.250-266

9. Kukharchuk, P. M. (2023). Klasternyi pidkhid yak instrument publichnoi polityky stratehichnoho rozvytku rehionu [The cluster approach as a public policy tool for the strategic development of a region]. *Aktualni pytannia u suchasnii nautsi*, no. 11 (17), pp. 1259–1267. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-11(17)-1259-1267

10. Verkhovna Rada of Ukraine. (2019, October 17). Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo udoskonalennia poriadku nadannia administratyvnykh posluh u sferi budivnytstva ta stvorennia Yedynoi derzhavnoi elektronnoi systemy u sferi budivnytstva [On amending certain legislative acts of Ukraine regarding the improvement of the procedure for providing administrative services in the field of construction and creating the Unified state electronic system in the field of construction] (Law of Ukraine No. 199-IX). Updated October 10, 2022. Available at: https://surl.li/bogvwy.

11. Romanenko, O., & Zakharchenko, P. (2025). Korporatyvna intehratsiia yak instrument pidvyshchennia innovatsiinoi spromozhnosti pidpryiemstv budivelnoi haluzi Ukrainy [Corporate integration as a tool for increasing the innovative capacity of construction industry enterprises of Ukraine]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, no. 6 (57), pp. 367–373. DOI: https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-48

12. Sotnyk, V. V. (2026). Klasterna vzaiemodiia yak instrument upravlinnia innovatsiinoiu diialnistiu pidpryiemstv budivelnoi haluzi [Cluster interaction as a tool for managing the innovative activity of construction industry enterprises]. *Akademichni vizii*, no. 51. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.19876782

13. Startsev, O. V. (2026). Klasterno-merezhevi pidkhody do orhanizatsii innovatsiinykh protsesiv u budivnytstvi: dosvid YeS dlia Ukrainy [Cluster-network approaches to the organization of innovative processes in construction: EU experience for Ukraine]. *Stratehii ta polityky YeS: instytutsiina struktura ta mekhanizmy realizatsii: materialy III naukovo-praktychnoi konferentsii* (pp. 72–76). Navchalno-naukovyi instytut ekonomiky i torhivli imeni Mykhaila Tuhan-Baranovskoho Kryvorizkoho natsionalnoho universytetu. Available at: https://surl.li/ptjlsr

14. Strelchenko, I., & Tereshchenko, P. (2025). Rol rehionalnykh klasteriv u stymuliuvanni ekonomichnoho rozvytku krainy [The role of regional clusters in stimulating the economic development of the country]. *Molodyi vchenyi*, no. 2 (133), pp. 228–231. DOI: https://doi.org/10.32839/2304-5809/2025-2-133-12

15. Topazly, R. A. (2019). Klasternyi pidkhid do rozvytku budivelnoi haluzi: teoretyko-prykladnyi aspekt [Cluster approach to the development of the construction industry: Theoretical and applied aspect]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, no. 4, pp. 239–243. DOI: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2019-272-4-2-239-243

Дата надходження статті: 28.09.2026
Дата прийняття статті до публікації: 24.10.2026
Дата публікації статті: 27.11.2026